

Duna–Tisza Közi Falugondnoki Hírlevél

XV. évfolyam, 70. szám

2012/2.

Így gondolta?

N yolcvannégy éve született, öt éve halt meg Kemény Bertalan, a Falufejlesztési Társaság megalapítója, a falugondnokság ötletgazdája és a házilózat kiépítője, sok falusi, tanyasi ember Berci bácsija.

Kemény Bertalan 1982-ben komplex megoldási javaslatot adott a kistelepülések – kisközségek fennmaradására, válaszul az 1970-es évek Településházilózat-fejlesztési koncepciójára, amely a „szerepkör nélküli” települések elsorvasztásával kívánt az ellátási és infrastrukturális gondokon enyhíteni. Ez azt jelentette, hogy ezek az úgymond életképtelen települések semmilyen fejlesztésre nem számíthattak, de még önmagukat sem fejleszthették, nem kaptak építési engedélyt, víz-, út-, energiafejlesztési lehetőséget. Szerinte minden emberi közösségnek joga van a fennmaradáshoz, sorsának alakításához.

Kemény Bertalan javaslata három fontos, alapvető részből állt:

– Elsősorban az önkormányzatiság megvalósulásával legyen biztosítva minden közösség önrendelkezése (az akkori viszonyok között a közös tanácsba képviselőt delegálva, ma ezt részönkormányzatnak hívnánk).

– Az önellátás lehetőségének megteremtése (azidőben a „szocialista farmer” elnevezést kapta ez az elképzelés).

– Harmadikként pedig legyen egy gépjárművel rendelkező „egyszemélyes minden”, aki a sok apró, de fontos feladatot elintézi, a hiányzó ellátásokat pótolja, kinyitja a világot az elzártságban élők előtt.

Az önkormányzatiság álma 1990-ben megvalósult, akár néhány tucat lélekre apadt falu is kezébe vehette sorsát. A sok évtizedes központi vezérlés után mindez nem bizonyult könnyű feladatnak. Ráadásul megszűntek a termelőszövetkezetek és sok egyéb ipari munkahely is, amelyek elvesztése értelemszerűen elsőként a falusiakat tette munkanélkülivé.

(Folytatás a 9. oldalon)

Juhász Gyula: Húsvétra

*Köszönt e vers, te váltig visszatérő
Föltámadás a földi tájakon,
Mezők smaragdja, nap tűzében égő,
Te zsendülő és zendülő pagony!
Köszönt e vers, élet, örökön élő,
Fogadd könnyektől harmatos dalom:
Szívemnek már a gyász is röpke álom,
S az élet: győzelem az elmúláson.*

*Húsvét, örök legenda, drága zálog,
Hadd ringatózzam a tavasz-zenén,
Öröm: neked ma ablakom kitárom,
Öreg Fausztod rád vár, jer, remény!
Virágot áraszt a vérverte árok,
Fanyar tavasz, hadd énekellek én.
Hisz annyi elmulasztott tavaszom van
Nem csókolt csókban, nem dalolt dalokban!*

*Egy régi húsvét fényénél borongott
S vigasztalódott sok tűnt nemzedék,
Én dalt jövődő húsvétjára zsongok,
És neki szánok lombot és zenét.
E zene túlzeng majd minden harangot,
S betölt e Húsvét majd minden reményt.
Addig zöld ágban és piros virágban
Hirdesd világ, hogy új föltámadás van!*

Fotó: Balogh Anikó

Átadták a Kemény Bertalan Falufelvezetési díjakat Hivatás és szolgálat

Nagyon várjuk minden évben Alsó-mocsoládon azt a pillanatot, amikor idejönnek az ország minden részéből olyan szakemberek, akik a vidékfejlesztésben letették névjegyüket, és azok, akik a kistelepülésekért, tanyákért dolgoznak. Ebben a nehéz helyzetben, amiben ma van az ország, amikor minden változik, minden vibrál, senki sem látja pontosan a jövőt, vannak olyan stabil emberek, mint a falugondnokok, akikre lehet számítani.

Hogyan jellemzik őket a javaslattevők? Azt írják az egyik pályázatban, hogy személyes példamutatással él, készségesen segít mindenkinek, szabadidejében sokat tesz a falu szépítésért, kulturális rendezvényeket szervez, elismerésre méltó problémamegoldó képességekkel rendelkezik, kitűnő ember hatalmas szakmai alázattal, gyakorlatilag éjjel-nappal a falu lakosainak a szolgálatára áll, szerény ember,

nem szereti dicsérni magát, katasztrófa helyzetben derekasan helyt áll. Nyugodt, higgadt empátikus személyiség, jól kezeli a konfliktusokat, ismeri a technikákat, alapvető dolgok beszerzésében segít, figyelemmel kíséri a gyerekek, időskorúak helyzetét, tájékoztatja az önkormányzatot, hétvégén csoportkohéziós erővel rendelkezik, feladatát nagy önállósággal példaértékűen teljesíti, telefonját mindig mindenki számára elérhetően tartja, szeretik és tisztelik, tevékenységében Berci hivatása jelenik meg. Személyiségével nyitott odafordulásával, szakmai igényességével aktív szerepet vállal a közéletben. Virágosít, parkosít, teszi, amire szükség van. Munkaidőkorlátot nem ismerve, hidat épít generációk, intézmények, családok között, mosolyt varázsol az egyedül élő emberek mindennapjaiba. Munkáját szívvel-lélekkel végzi, feladatát szolgálatnak, munkáját hivatásnak tekinti. Alkalmazott közmunkások irányítója. A községben ismert és elismert személy. A falu mozgatórugója, segít megőrizni a falu hagyományait, bizalommal fordulnak hozzá a falu lakói, pótolja a hivatalt a községben, a pályázatok kiírásában segít, ünnepnap vagy bármikor hívják mindig készen áll. Tehát ez a falugondnok!

Azt gondolom, hogy ebben a nagyon nehéz világunkban a falugondnokok jelentik a stabil pontot, mert ők azok, akikhez az emberek fordulhatnak és nagyon fontos, hogy ez a stabil pont megmaradjon hosszú távon sokáig, és ez a rendszer-átalakítás ne mozdítsa őket semmilyen irányba.

A Kemény Bertalan Falufelvezetési díjat 2008-ban hozta létre a Falufelvezetési Társaság alapítója és a falugondnoki szolgálat létrehozója emlékére. A díjat annak érdekében születtett, hogy erkölcsi elismerése legyen országhatáron belül, illetve a Kárpát-medence területén mindazoknak, akik falugondnoki feladatukat legalább öt éve, kiemelkedő színvonalon végzik, valamint a vidék és falufelvezetés elkötelezettjeként a vidék és falufelvezetés tekintetében, szűkebb környezetükben, vagy országos szinten is kiemelkedőt hoztak létre.

A falugondnokokról egy gondolattal vissza kell menni „szülőapjukhoz”, Bercihez, mert Kemény Berci úgy teremtett jövőt, hogy nem is tudta igazán, amikor ez kitalálta milyen nagyon fontos intézményt hoz létre, és milyen sokat fog jelenteni egy olyan káoszvilágban, ahol az emberek nem mindig tudják, hogy merre van az előre. Én azt gondolom, ez a nap nagyon fontos, hogy becsüljük és tiszteljük a falugondnokokat, hogy emlékezzünk meg a vidékfejlesztőkről, akiknek szintén nagyon sok gondjuk van és szintén nagyon nehéz helyzetbe vannak, hiszen ez a változó világ a stratégiai célokat átírja. Nagyon sok tennivaló van ma a vidéken: a legfontosabb, hogy helyben fogjuk össze, hiszen rajtunk áll vagy bukik minden, a mi helyi összefogásunkon és összetartásunkon.

Dicső László polgármester

Példás munka. Dr. Andrásfalvy Bertalan, a Magyar Tudományos Akadémia köztestületi tagja, etnográfus egykori művelődési és közoktatási miniszter munkáját is elismerték, továbbá díjat vehetett át Benkő Jánosné falugondnok (Nemesapáti), Rémiás István tanyagondnok (Emőd-Istvánmajor), Csányi László alpolgármester (Mórahalom) és G. Fekete Éva, tudományos kutató, egyetemi docens.

Elismerés Csikéria tanyagondnokának

Osztrogonácz Béláné, Annuska 1996 óta látta el a tanyagondnoki feladatokat Csikérián egyszemélyes intézményként. Feladatát szolgálatnak tekintette, példaértékűen végezte. A nemrég nyugdíjba vonult tanyagondnok jelenleg az utódját tanítja be. Munkáját lelkiismeretesség, jó kapcsolatteremtő képesség, szociális munkára való termettség jellemezte.

A Falugondnokok Duna-Tisza Közi Egyesületének alakulása óta vezetői tagja, ezáltal nemcsak a településen élők dolgaival foglalkozott, hanem részt vállalt öt megyében az egyesülethez tartozó szolgálatok segítésében is. Feladatvállalásaira kivétel nélkül minden alkalommal lehetett számítani. Munkájáért Kemény Bertalan Falufelvezetési díjat kapott.

Egyszemélyes vidékfejlesztők

Március 2-án a falugondnoki rendszer ötletgazdájára emlékeztünk Alsómocsoládon, a faluházban. Idén hat szakember kapta meg a Kemény Bertalan emlékére alapított Falufejlesztési-díjat, amelyet negyedik alkalommal osztottak ki.

Soltész Miklós, a Nemzeti Erőforrás Minisztérium Szociális, Család- és Ifjúságügyért felelős államtitkára szerint a helyben maradáshoz és a vidéki életformát erősítheti a jövőben a tanya- és falugondnoki szolgálat. Mint mondta: örömmel vehetjük, hogy a múlt évben is közel százal nőtt ezen fontos hivatás vállalóinak a száma, így idén már közel 1300-an segítik a vidéken élők életét, ezzel fél millió ember mindennapjait megkönnyítve.

Ez a vidéknek és a vidékért tenni akaró embereknek ünnepe – mondta dr. Mezőszentgyörgyi Dávid, a Magyar Nemzeti Vidéki Hálózat főtitkára. Kiemelte: a falugondnok minden, egy személyben megvalósuló vidékfejlesztés. A falugondnok, mint egyszemélyes vidékfejlesztő, alapvetően egy erkölcsi kategória, hiszen lehet ezt szakmának hívni, lehet ezt tanulni, lehet erre képzéseket adni, de én azt gondolom, ezt mindenki a saját hivatásának tekinti, erre szület-

ni kell. Ők a falu motorjai, ők azok, akik éjjel-nappal elérhetőek, és ők azok, akik az emberekért kell, hogy tegyenek. Hiszen lehet utakat építeni, gyárakat építeni, de valójában a falu az emberek közösségéből áll, és azt gondolom, hogy ezeket a közösségeket kell tudni megőrizni, hiszen ha a közösséget megőrizzük, akkor meg fognak maradni az utak, a munkahelyek, a termelőeszközök is a falu szolgálatában.

– Fontos feladat vár a jövőben a falugondnokokra – mondta Andrásfalvy Bertalan az ünnepségen. Az egyetemi tanár szerint ma Magyarországon a legfontosabb és legnagyobb kérdés a vidék jövője. Történelmünk során a vidék adta az országnak a sok kiművelt emberfőt és az ország védőit is, amíg a vidékre támaszkodtunk, addig nem lehetett legyőzni minket – jelentette ki a volt művelődési és közoktatási miniszter.

Csányi László, Mórahalom alpolgármestere:

Én csak közvetítő vagyok

Mórahalom alpolgármestere már több mint egy évtizede törekszik a külterületi lét hátrányaiból adódó feszültségek feloldására. Azon fáradozik, hogy a városban és a külterületen élők egyenrangú partnerei lehessenek egymásnak, és megszűnjön a vidéki, tanyasi lakosokkal szemben megnyilvánuló negatív felhang. Az alpolgármester számos külterületi fejlesztés kezdeményezője, végrehajtásának koordinátora. Szívén viseli a külterületi utak járhatóságának biztosítását, emellett törekszik a központtól távol eső lakhelyek villamos energia ellátásának biztosítására.

Csányi László alpolgármestereként egyik legfontosabb feladatának tekinti a tanyán élők helyzetének javítását. Ennek elismeréseként kapott Kemény Bertalan Falufejlesztési-díjat. Legfontosabb feladatnak az emberek helyben maradásához szükséges feltételek megteremtését jelölte meg. Véleménye szerint ennek egyik esz-

köze a saját szükségletre való élelmiszertermelés elterjesztése a mindig újratermelődő szegénység csökkentése érdekében. Tanyagondnoki szolgálatból jelenleg négy működik Mórahalmon és környékén.

– Én még petróleumlámpa fénye mellett olvastam gyerekkoromban – mondja Csányi László, aki 14 éves koráig tanyán élt. – Mostanra felújítottuk az utolsó tanyai iskolát is, szilárd burkolatú utak épülnek a környéken. Az idős emberek pályázat útján több tanyán is jelzőrendszeres készülékeket kaptak.

– Abban a szerencsés helyzetben vagyok, hogy személyesen ismerhettem Berci bácsit – meséli Csányi László. – Tizenegy-tizenkét évvel ezelőtt ismertem meg. 1997-ben beindult a tanyagondnoki szolgálat Mórahalmon, és akkor ő már gőzerővel szervezte országosan is a falugondnoki, tanyagondnoki hálózatot. A küldetése beért a célba, és bizonyította

a falugondnokság létjogosultságát akár az elszórt falvakban, akár a tanyavilágban. Persze ehhez kellene azok a tanyagondnokok, akik érzelmileg magas hőfokon tudnak égni, akik azonosulni tudnak a bajba jutott emberekkel minden nap. Berci bácsi érezte, hogy a magyarság ereje mindig is a magyar vidéken mutatkozott meg. Az igazi magyarság a magyar parasztságban, a magyar falu lakosságában volt. Közülük kerültek ki a katonák, a tanítók, mikor mi kellett.

Berci bácsival utoljára Kecskeméten, a városházán találkoztam. Emlékképem: én tartottam az előadásomat, ő pedig fölöttem a felső sorból ráhajolva az asztalra figyelte a hallgatóságot, meg talán engem is. Talán ezt a díjat Mórahalmon a tanyagondnokok is magukénak tudják. Én úgy gondolom, hogy ez az elismerés a városé is, azoké az embereké, akik oda tudnak egymásra figyelni. Én csak közvetítő vagyok.

Hírek

Babaköszöntő

Vozárné Lászk Anna tanyagondnoktól most kaptunk értesítést, hogy 2011. március 9-én kisfia született: Vozár Zoltán. A falugondnoki kisbaba immár egy éves lett (10 kg 370 gr és 76,5 cm). Sokat beszél, nevetgél, szereti az állatokat. Szeretettel gratulálunk a szülőknek, és a közeljövőben indulunk babalátogatásra Pusztatottlakára.

Elhunyt Szőke Pál

Megdöbbenve kaptuk a hírt, s el sem akartuk hinni: Szőke Pál, Harkakötöny volt falugondnoka 58 évesen meghalt! A településen mindenkinek ismerte gondját-baját, és igyekezett a rászorultakon segíteni. Munkájáért 2001-ben Pro Caritate Emlékérmet kapott. Majd' 10 évig volt egyesületünk elnökségi tagja. Temetése 2012. március 5-én volt. Emlékét megőrizzük!

In memoriam Bata Ferenc

Bata Ferenc, Öttömös polgármestere 2012. február 4-én, 62 éves korában elhunyt. Személyében olyan embert veszítettünk el, aki a falugondnokságért sokat tett. Csongrád megyében az első között alakította meg a falugondnoki szolgálatot 1997-ben. Támogatta egyesületünk működését, s a 2010-2011-ben zajló határon átnyúló IPA pályázatnak kezdeményezője, s testvér-települési kapcsolatai révén elősegítője, s a rendezvények aktív szervezője volt.

Bata Ferenc 1950. február 14-én Öttömösön született, földműveléssel foglalkozó család gyermekeként. Az általános iskolát helyben végezte. Ezután villanyszerelőnek tanult, majd munka mellett leérettségizett és főiskolai végzettséget szerzett.

Első munkahelye néhány évig Szegeden volt, de a későbbiekben mindig olyan feladatokat végzett, amelyek Öttömöshöz kötődtek. Több cikluson keresztül volt tanácsstag és VB-tag. Jó szervezőképességére és a különféle társadalmi szervezetekben végzett kiemelkedő munkájára a megye akkori vezetői felfigyeltek, és ez meghatározta további életútját is.

1989-ben kiemelkedő szerepe volt abban, hogy Öttömös önállóvá vált. 1990. január 1-től az Öttömös tanácselnöke volt, majd az önkormányzati választásokon a község polgármesterévé választották. Erre a megtisztelő, ámde igen nehéz feladatra még öt alkalommal kapott megbízást. Legutóbb a 2010-es önkormányzati választásokon választották újra. Irányításával az elmúlt 21 év alatt a község jelentős fejlődésen ment keresztül. Különös gonddal figyelte a tanyán élők és az idősek sorsát. 1997-ben beindult a tanyagondnoki szolgálat, majd 2011-ben megépült az új szociális központ, ahol a legfontosabb szociális ellátások mellett az idősekről való gondoskodás is lehetővé vált.

ciális ellátások mellett az idősekről való gondoskodás is lehetővé vált.

Szívügye volt a határon túli testvértelepülésekkel való kapcsolatki alakítás. Nagy szerepe volt abban, hogy Horgossal, Csíkkozmással, Ópálossal és Kispiaccal jó kulturális kapcsolat és valódi barátság alakuljon ki. Jól együttműködött a kistérségi települések polgármestereivel, miközben a településre iránti elkötelezettsége sosem csorbul. Aktívan tevékenykedett a helyi társadalmi szervezetekben is. Kezdeményezésére 1971-ben Sportegyesület jött létre, amelynek elnöki teendőit látta el. 1992 óta az Önkéntes Tűzoltó Egyesület elnöke volt, irányításával egy jól felszerelt és a tűzoltásban hatékony szervezet áll rendelkezésre.

2010. március 1-jén – 45 év szolgálati viszony után kérte nyugdíjazását. Polgármesteri teendőit társadalmi megbízatású polgármesterként folytatta. Ebben az évben a településért végzett kiemelkedő tevékenysége elismerésül Öttömös képviselő-testülete az Öttömös Község Díszpolgára

kitüntetett címet adományozta neki.

Munkája során bölcsességével, egyszerűségével, jó humorérzékével és közvetlenségével sok leküzdhetetlennek látszó problémát oldott meg. Az alig 800 fős kistelepülés fejlődését, fennmaradását csak a rá jellemző elszántsággal és a közösség iránti elkötelezettséggel lehetett elérni.

Szervezetét 2007-ben gyógyíthatatlan betegség támadta meg. Ez idő alatt sem adta fel, végig a településért dolgozott. Hősiesen küzdött a halálos kór ellen, mely végül legyőzte... Bata Ferencet 2012. február 14-én kísértük utolsó útjára az öttömösi temetőben. Emlékét szívünkben megőrizzük. Nyugodjon békében!

Két tanyagondnok a kerekegyházi határban

Meghoztuk a friss kenyeret!

Kerekegyházán két tanyagondnok teljesít szolgálatot. Tapasztalataik szerint egyre többen élnek elzárta a külvilágtól, jövedelem és munka nélkül vagy betegen. Nem csoda, hogy úgy várják őket, mint a Mesiást. Erről magunk is meggyőződünk, amikor velük tartottunk.

Terepjáróval araszolunk a pusztában. Most már istenes a közlekedés, nincsenek hóakadályok, de a sártengerrel még meg kell küzdeni. Szerencsére mindenki „megúsza” az emberpróbáló telet, nem történt tragédia a külterületen.

Kerekegyháza határát két tanyagondnok járja. Minden bokrot ismernek, a világtól szinte elzárta élőknek ők jelentik az egyetlen kapcsolatot. Nem csak a híreket szállítják, hanem sok egyéb dologban segítenek nekik. Reggel hatkor indulnak útnak, az első körökben a gyerekeket hozzák be a kisváros óvodájába, iskolájába. Aztán a tanyai emberek elintéznivalóit veszik sorra: receptet íratnak, kiváltják a gyógyszert, befizetik a csekket, gázpalackot cserélnek, tápot vesznek, bevásárolnak a boltban, házhoz viszik a friss kenyeret, iható ivóvízről gondoskodnak. Ha kell, vizsgálatokra vagy kórházba kísérik a betegeket, de az is előfordult már, hogy valakinek a lottónyereményét váltották ki. Dél közeledtével teli ételhordóval

Mozsárik Lajos bevásárolt Csík Pálnénak

pakolják meg a csomagtartót, hogy időben érkezzen az ebéd a rászorultakhoz. Aztán megint a gyerekeken a sor, ha vége a napi programjuknak, haza is kell fuvarozni őket.

– Naponta száz-százötven kilométert megyünk – mondja az egyes körzetet felügyelő Mozsárik Lajos, aki több mint húsz éve kezdte a szolgálatot. Eleinte az önkormányzat gépkocsivezetőjeként felügyelte az időseket, aztán a családsegítő szerveződéssel már a gyerekek is hozzá tartoztak, tanyagondnoki feladatokat pedig 2004-től lát el. – Mond-

hatom, bizalmi állás a miénk. Sokszor olyasmit is elmondanak az emberek, amit saját családjukkal sem osztanak meg. Előfordult, hogy egy idős ember rám akarta bízni a takarékbetétjét, amíg kórházban kezelik. Az évek során nagyon közel kerülünk egymáshoz, így aztán engem is megvisel, ha valakit elvesztünk. Eddig háromszor találtam rá halott emberre saját tanyájában...

Maguk a külterületiek mesélik, mivel mindent házhoz kapnak, ki sem kell mozdulniuk az otthonukból. Sokan olyan szegénységben élnek, hogy egy buszjegyre sem telik nekik. Akinek nincs semmilyen jövedelme, az szociális juttatásból tud befizetni az ebédre, de azon felül nemigen költ másra. Errefelé a szó szoros értelmében a túlélésre rendezkednek be az emberek. Segély nem jár mindenkinek, lakásfenntartási támogatás viszont igen. De újabban ezt a 3500 forintot sem pénzben veszik fel, hanem természetbeni juttatás formájában, mondjuk, ellátják őket egy gázpalackkal.

– Meghoztuk a friss kenyeret! – kiabál át a kerítésen Mozsárik Lajos. A 83 esztendő Csík Pálné bottal a kezében ballag érte. Sokat jelent számára a segítség, hiszen körülményes lenne számára az utazás. A tanyagondnok hozza neki a gyógyszert, a tápot, a gázpalackot, de még az ivóvizet is.

Csordás László tanyáján valaha gyilkosság történt

Megyünk tovább Gáspár László portájára. A házban sincs se villany, se víz. Nemrég halt meg az apja, egyedül él a tanyán, munkanélküli. Egyik éjjel hívatlan látogatók jártak nála, kénytelen volt megnyomni a riasztógombot, de mire kiértek hozzá a zsaruk, addigra régen kereket oldottak a zsványok. Az egyedül élőknek vagy tehetetleneknek azon kell imádkozniuk, hogy élve megússzák, ha megtámadják őket.

Persze a tanyagondnokok sem lehetnek minden pillanatban a rászorultak mellett. Bár hét végén nincsenek szolgálatban, telefonjukat akkor sem kapcsolják ki. Szinte minden alkalommal adódik valami, ami miatt kocsiba kell ülniük. Szerencsére a pusztán élő külföldiek (főleg németek) is segítőkészek, adományokkal látják el a tanyagondnokokot, kaptak már tőlük GPS-t, valamint szivargyújtóról működtethető hűtőtaszkát is.

A tanyagondnok fáradhatatlanul araszol tovább. Közben mesél egy pár évvel ezelőtti gyilkosságról, melynek során egy fiatalasszonyt öltek meg tizenhét késszúrással, hogy megszerezzék tőle az aznap eladott teheneiért kapott pénzért. Éppen ehhez a tanyához érkezünk meg, most Csordás László lakja. Az idős ember azt mondja, nincs mitől félnie, ezen a világvégi helyen a madár se jár. Meglátszik, hogy remeteéletet él, az épület rogyadozik, oda-benn pedig óriási a rendetlenség.

– Legközelebb hozzanak egy nőt is! – követeli az öreg.

De hiszen van itt épp elég szépség... A koszlott falakon vagy tíz pucér hölgy színes fotóját pillantjuk meg, csábosan pózolnak bizonyos naptárlapokról. Igazán életre kelhetnének és elmosogathatnák például a felhalmozott piszkos edényeket.

Miután Mozsárik Lajossal bejártuk a kunpusztai területet, átülünk kollégája, Horváth László autójába. Vele Kerekegyháza másik, még nagyobb kiterjedésű, kettes számú körzetét veszszük célba. A forgalmas 52-es főúttól karnyújtásra hihetetlen emberi sorsok tárulnak elénk. Elhagyatott, ruhástól ágyban fekvő beteg idősek, farkaskutyákkal együtt élő fogyatékos felnőttek és gyerekek, a világgal, a sorsukkal megbékélni nem tudó emberek.

Bekanyarodunk Héjas Imréné Irénke nénihez. Átveszi és kifizeti a boltból hozott árut. Egyebek közt szeletelt

Horváth László kicserélte Héja Imréné gázpalackját is

Ujvári Sándor felvételei

kenyeret, pulykanyakat, csirkemájat, kekszet, mandarint vett – a tanyagondnok közvetítésével. A veranda sarkában még áll a karácsonyfa, ha eljőnnének a dédunokái, láthatnák. Csakhogy ők nagyon messze élnek, Amerikában. A 91 éves asszony lánya Kaliforniában telepedett le, ott alapított családot. Nagyon gazdagok, bejárták már az egész világot. A szülői házba négyévenként jönnek haza, ha belefér az idejükbe... Irénke néni nem vágyik a tengeren túlra, hiába is hívnák, nem merne repülőgépre ülni.

– Néha félek egyedül – vallja be. – Tudja, beköltözött a padlásra egy gonosz ember, aki folyton zaklat. Éjszakánként csak úgy dübörögnek a léptei...

Amikor eljövünk, Horváth László megnyugtat, az egész csak hallucináció, de a nénit neki sem sikerült még erről meggyőznie. Nem mindenhol fogadják a sajtómunkásokat kitörő örömmel, az egyik tanyán keresetlen szavak kíséretében küldenek el bennünket melegebb éghajlatra. Legtöbben azonban szívesen mesélnek jelenlegi helyzetükről, mindennapi küzdelmeikről. Amint a mosolygós tanyagondnokot is beavatják titkaikba. Úgy várják őt, mint a Messiást. Többen nem is boldogulnának nélküle. Hat éve vette fel a szolgálatot, ez idő alatt nem csak szívderítő pillanatokat élt át, hanem megismerte a tanyai lét árnyoldalait is. Leginkább a mélyszegénység szomorítja el. És a tehetetlenség, hogy nem tud ellene tenni.

A főút izzáki oldalán lakik Szmétana Ferenc. Birkákat tartott, nemrég megszabadult tőlük, de már sajnálja. Eltökélt szándéka, hogy újra vesz néhányat, legalább lefoglalja magát. Nyugdíjasként nincs sok teendője, három éve a portáját sem hagyta el. A legtávolabbi pont, ahová nekiindul, az a dűlőút végi postaládasor. Esténként tévézik, „rászokott” a mobilinternetre is, csakhogy az drága mulatság.

– Megjöttek a mi megmentőink! – fogad bennünket Polgár Pál és felesége. A Messiás-szerep persze a tanyagondnokra értendő, tényleg az utolsó szalmaszálát jelenti sokaknak. Hosszas történetet hallgatunk arról, hogy egy vallási szekta milyen sok bonyodalmat okozott a házaspárnak, amikor eladták nekik a tanyájukat. Bekényszerültek a városba, panelházba, de az maga volt a pokol. Nem tudott megbarátkozni a gondolattal, hogy zöldség zöldjéért is boltba kell mennie, amikor a tanyán csak pár lépés volt a konyhakert. Aztán minden jóra fordult, és újra ők lakhatnak itt.

Tempósabban kell haladnunk, mert elérkezett az ebédhordás ideje. A trepjáró ismét jól veszi az akadályokat, noha a karosszériája már csupa sár. Mindenkihez időben odaér a meleg étel, sok-sok köszönöm elhangzik. Aztán haladunk vissza a kisvárosba, Kerekegyházára, hátunk mögött hagyjuk a tanyavilágot – megannyi kemény emberi sorssal.

Borzák Tibor

Falugondnoki találkozó Üllésen

Fókuszban a pályázatok

I dén március 20-án Üllésen került sor az első falugondnoki találkozóra. A programot a helyi tánccsoport és citerazenekar színvonalas műsora indította. Ezután Nagy Attila Gyula helyi polgármester köszöntötte a résztvevőket: részletesen bemutatta a települést, majd beszélt az új fejlesztésekről és a települési tervekről. A fejlesztések közül kiemelendő a Csigabiga óvoda felújítása, az erdei iskola kialakítása, a Déryné Kulturális Központ bővítése, renoválása, az iskola akadálymentesítése, a kerékpárutak megépítése, a szociális szolgáltatóház, valamint az alkotóház kialakítása, a hulladéklerakó rekultiválása, a horgásztó fejlesztése, a sportöltöző átalakítása. Ezekhez uniós és hazai forrásokat egyaránt felhasználtak. A polgármester beszélt a közeljövő terveiről is: bölcsőde létesítéséről, a konyha, az étterem, az orvosi rendelő felújításáról, a volt kádárműhely megvásárlásáról is.

A mintegy 3200 fős településen mezőgazdasággal, zöldség-, és gyümölcsstermesztéssel foglalkoznak. A helyi termék árusítóinak Üllésen napos piacot alakítottak ki, az önkormányzati konyhán az étkeztetéshez is helyi termékeket vásárolnak fel. A község kiterjedt tanyavilággal rendelkezik, három tanyagondnok segíti a külterületen élők munkáját. Vörösmartyné Sári Csilla 2003 óta, Tóth

Andrásné 2005 óta, Gábor Sándorné 2006 óta látja el a tanyagondnoki munkát. Tevékenységüket bemutatták a mintegy 120 fős hallgatóságnak, köztük falu- és tanyagondnoknak, polgármesternek, jegyzőnek, intézményvezetőnek. Elhangzott például, hogy az üllési tanyagondnoknak a kmb-sek és a polgárörtség tagjai is segítenek, amiként a megyék kistelepüléseinek többségében is.

A konferencián részt vett dr. Mezőszentgyörgyi Dávid, a Vidékfejlesztési, Képzési és Szaktanácsadási Intézet főigazgatója, aki a tanyafejlesztési pályázatokról adott tájékoztatást. A jelenlévők több kérdést tettek fel a most folyó tanyapályázatról és a tervekről. Megfogalmazódott javaslatként a „tanyabusz” program folytatása.

Csörszné Zelenák Katalin, a Falugondnokok Duna-Tisza Közi Egyesületének ügyvezetője beszámolt az egyesület programjairól, a legújabb pályázatokról, és bemutatta az újonnan elindult tanyagondnoki szolgálatokat.

A szakmai programot követően Nagy Attila Gyula polgármester és Tóth András alpolgármester kalauzolása mellett a vendégek sétát tettek Üllésen: meglátogatták a múlt nyáron felavatott új alkotóházat és a közelmúltban átadott szociális központot. A nap ebédrel és ünnepi műsorral zárult.

Fotó: Meszesné Volkovics Szilvia

Tudom, hogy várnak

Nyolc éve vagyok Üllés II. körzetének tanyagondnoka. Egy TATA terepjárával járom a határt. Napi feladataim: hivatalos ügyek intézése, gyógyszerírás, segélyek felvétele, ebédszállítás, bevásárlás, takarmány beszerzése, gázpalackcsere, idősök és néha gyerekek szállítása. Szeretek a vidám, cserfes nebulók közt lenni. Szükség is van a feltöltődésre, mert az utóbbi egy-két évben a tanyákra is begyűrűzött a túlzott fogyasztásból adódó elszegényedés, s ez nagyon megkeseríti a munkámat. Azok, akik a hónap elején elkezdik a hitelbe vásároltatást, költekezést, a következő hónap elején megadják a tartozást, és pár nap múlva újra kölcsönkérik.

Munkám során szoros kapcsolatban állok az orvosokkal, asszisztenseikkel, a családgondozóval, a polgárőrökkel, rendőrökkel, a technikai csoport tagjaival és még számos szakemberrel. A jelzőrendszeres segítségnyújtásban háromhavi rendszerességgel veszek részt, ahol néha nehezen feldolgozható esetekkel találkozunk. Időnként továbbképzésekre járunk. Tavaly év végén falunkban volt egy képzés, melynek része volt a szupervízió is. Ezek az órák hasznosak és megerősítőek voltak.

A civil szervezetekkel is jó az együttműködésünk. Több szervezetnek, így például a Máltai Szeretetszolgálat helyi csoportjának is tagja vagyok. A gyűjtésekből igyekszünk minél több adományt kiosztani a rászorulóknak. S hogy ki a rászoruló, erről vitát nyithatnánk.

Az idei tél megmutatta zordabb arcát, ezért az önkormányzat nagyon sok tűzifát kiosztott a faluban és a tanyán élő embereknek. Sokszor látva ezeket az életerős családokat, eszembe jutott a tücsök és a hangya meséje: míg jó idő volt henyéltek, vígan hegedülve, munka hiányára panaszkodva, s amikor derékig a hóban lapátoltunk, sírtak, hogy ők is meg a szomszéd is megfagy, ha még aznap nem visz nekik az önkormányzat fát. Ennek kapcsán fülemben csengett tanáróm mondata is: „A szociálpolitikában az elosztórendszer igazságossága megkérdőjelezhető.”

Ettől függetlenül szinte minden reggel, amikor elindulok az autóval és elhagyom a falut, jó érzéssel haladok a tanyavilágban szétszórta házak felé, mert tudom, hogy várnak.

Tóth Andrásné,
Üllés tanyagondnoka

(Folytatás az 1. oldalról)

A földtulajdon rendezése évekig húzódott, és az aprófalvakban nem volt (és ma sem) ritka a 70-80-90 százalékos munkanélküliség. Az előregedés, a munkanélküliség, a jövedelmek, és így a vásárlóerő beszűkülése egyre romló elítélési, tömegközlekedési, szolgáltatási feltételeket indukáltak. A városokban sem volt könnyű, a kis falvakban azonban egyenesen abszurd volt azt hallani, hogy a munkáját veszített ember legyen vállalkozó. A vasúti szárnyvonalak, a kis posták megszüntetése, helyi boltok és szolgáltatások tönkremenetele mellett jó dolgok is történtek. Kiépült a telefonhálózat, majd elterjedt a mobiltelefon, a teleházak hálózata, sok olyan új szolgáltatás valósult meg, amelyek ma már úgy könnyítik meg az életünket, hogy szinte észre sem vesszük.

A rendszerváltással egy időben megkezdődött a falugondnoki hálózat kiépülése, az első években kísérleti jelleggel. A Népjelölési Minisztériumon belül Szanyi Éva állt a civil kezdeményezés mellé. Jogszabályi háttér, normatív támogatási rendszer, szabályozott alap- és továbbképzés tette egyre átláthatóbbá a dinamikus fejlődő hálózatot, amely hamarosan a tanyák ellátására is kiterjedt.

Jelenleg csaknem 1400 munkahely és sok milliárd forintnak a „végekre” áramlása is bizonyítja – természetesen elsősorban az ellátottak javuló közérzetén, elégedettségén túl –, hogy nem voltak hiába valóak az erőfeszítések. A magyar szociálpolitika sikertörténe is nevezhetjük a falu- és tanyagondnokságok működését.

Az aprófalvak falugondnoki ellátását két dolog árnyékolja be jelenleg. Az önkormányzati törvény a 2000 fő alatti települések szakigazgatását központosítja, ami azt (is) jelenti, hogy az a néhány foglalkoztatott is elveszíti helyi munkahelyét, aki még a jegyzői hivatalokban munkát talált. A nehéz közlekedési viszonyok mellett kell ügyeinket távolabbi és

kevésbé ismert ügyintézőknél elintéznünk. A másik gond, hogy az így megszorodó falugondnoki feladatokat csökkenő normatív támogatások mellett, követhetetlenül növekvő üzemanyag árakkal kellene megvalósítani.

Mindnyájan tudjuk, hogy a válság senkit nem kímél. De vannak olyan hátrányos helyzetű térségekben élők, akik tovább már nem terhelhetők. A válság kiprovokálta, hogy az önkormányzatok komolyan vegyék az önellátást, egyre több a helyi termelést segítő, szervező önkormányzat. Sajnos azonban szaporodnak azok is, akik kénytelenek feladni a falugondnokság működtetését, mert nem tudják saját forrásból kiegészíteni a működés költségeit.

Mit tenne most az ötletgazda – nem tudhatjuk. Jó lenne, ha az önkormányzatok olyan helyi önellátást valósítanának meg, amely ki tudja termelni a falugondnoki szolgálat működéséhez hiányzó anyagiakat, ha a helyi közösség erőfeszítéseket tenne a rászorulóknak segítségére, ha visszatérhetne az a gyakorlat, hogy az ellátottak – anyagi erejükhöz mérten – hozzájárulhatnának a szolgáltatás bizonyos elemeihez. Azt viszont tudjuk, hogy nagyon hiányoznak a heti rendszerességű beszélgetések, és hogy Berci „következő álma” egy polgármesteri klub volt, amely most nagyon jól jönne a megoldások keresésekor.

Faludi Erika

Ha győzni akarunk...

Az alábbiakban részleteket közlünk Andrásfalvy Bertalan előadásából, amely Alsómocsoládon, a Kemény Bertalan-díj átadási ünnepségen hangzott el.

Ma Magyarországon nincs nagyobb kérdés, mint a vidék. Nem csak a mostani Magyarországnak, hanem, mondhatnám, századok óta egyik legnagyobb kérdésünk ez: mi lesz a vidékkel? Mert ami a vidékkel történik, az történik az országgal. Történetileg bizonyítható, hogy a magyarságot a vidék, az egykori jobbágyság utódai, a parasztság őrizte meg, a vidék adta az emberanyagot, amiből nagy tudósok is, de az ország védői is kikerültek. A falu adta a magyar népet. Ha végignézzük a történelmet, mindenhol, ahol a falu érdekei érvényesültek – amikor meg lehetett szólítani a falu népét, vidék népét – a vezetők erre a népre támaszkodtak, akkor legyőzhetetlenek voltunk.

1456: a világ legnagyobb hadserege Európát el akarja foglalni, II. Mohamed elfoglalja Bizáncot és megindul Magyarország ellen. S van egy lángeszű magyar katona, Hunyadi János, aki belátja, hogy a nemesi hadsereg, a bandériális hadsereg nem tudja megállítani a világ legnagyobb hadseregét – persze a nemeseknek ez lett volna a feladatuk, hogy védjék a hazát, ehelyett a saját zsebüket tömték. Hadd tegyem hozzá, hogy francia és német tűzérség támogatja Mohamed hadseregét. Hunyadi János ferencesek, pálosok segítségével megszólítja a ma-

gyar népet és azt mondja – sok-sok vidékre küldött és vidéken csatlakozó szerzetes segítségével –: rajtatok áll, hogy megmarad-e a magyarság, a kereszténység Európában. És az emberek tömegesen mennek, jelentkeznek. Nincs fegyverük sem, jó, ha valakinek kardja van, más bottal megy, íjjal, lándzsával. Hunyadi gondoskodik arról, hogy ez a hadsereg megszerveződjön pillanatok alatt. Tudják, hogy nem mulatságra mennek, a fele ott vész, és megverik a világ legnagyobb hadseregét. Sajnos ez az esemény nem kap hangsúlyt sem a magyar történelemben, sem a világtörténelemben. Ez a keresztes hadjárat – onnan van a kuruc elnevezés – megfordította Európa sorsát és a miénket is.

Igen, de akkor már a vezető rétegben sok olyan magyar van, mint ahogy most is vannak magyar állampolgárok, akik a magyarság ellen dolgoznak. Meggyengíti ezt a szövetséget, többé nem jön létre, sőt Dózsával, akiről megint hamis dolgokat tanítanak. Ugyanaz történt volna meg 1514-ben is, csak az urak nem engedték el jobbágyaikat, kivégezték, megsejgyenítették őket. Akkor összegyűlt a hadsereg megint, hogy feláldozza magát, Magyarországért és a kereszténységért. Se zsoldot, se élelmet nem kaptak, s akkor kénytelenek voltak nekiállni az udvarházakat feltörni, hogy legalább kenyérhez jussanak. Nem úgy van, ahogy a történelemkönyvben tanították és ma is benne van, hogy a parasztok Dózsát megválasztották királynak és megtámadták az udvarházat.

Igen, most is, ha össze akarunk fogni, ha valamiben győzni akarunk abban a sok nagy nehézségben, ami most körülvesz bennünket, nem lehet másképp, csak ha újra azokhoz fordulunk, akik a legszegényebbek, hátrahagyottai voltak ennek az országnak.

Könnyű Trianonról úgy beszélni, hogy megvádoljuk a franciákat, románokat, cseheket és így tovább. De engedtessek meg, hadd emlékeztessék arra, hogy hiába mutogatunk a Szovjetunióra, ami iderendelte és itt valósította meg, azt a szocializmust, amibe belerokkantunk – semmire sem mentek volna, ha nincsenek kiszolgálói. Minden faluban volt, aki lesöpörte a padlást, aki beállt rendőrnek, aki beárulta a szomszédját és így tovább. Nehéz dolog arról beszélni, hogy mennyire vagyunk mi felelősek mindazért, ami történt és ma sem lehet mást mondani, hogy az a vidékpusztítás, aminek most az iszonyatos levét isszuk, annak itt is, a legkisebb faluban is voltak kiszolgálói, ami nélkül ezt nem lehetett volna megcsinálni.

Ezért óriási dolog, hogy van egy falugondnoki, egy tanyagondnoki szervezet, egy önként vállalt kötelesség, amiben most arról is beszélni kell, hogy mi magunk mennyiben vagyunk felelősek és mit tudunk tenni, mert egyre szaporodnak a gondok, egyre több dologra vár valami megoldás, valami segítség, amit nem lehet másként elintézni, mint az ott lakó emberek közreműködésével, akik vállalták azt az áldozatot, ami a falugondnoksággal jár.

Fotó: Ujvári Sándor

Adjunk bérbe mindent?

Szakmai ártalom, hogy hosszú ideje előfizetője vagyok a Newsweek című lapnak. Az egyik legutóbbi cikk azt osztja meg, hogyan lehet választ adni a kilábalásra.

„Van munkája? Nincs? Na jó, van egy sokkal gyorsabb mód a pénzkeresésre, ha a gazdaság padlón van” – áll a címben. S arról szól, hogy írója kiadta albérletbe a kertben régóta kihasználatlanul álló lakókocsiját, fürdőszoba használattal. (Ez még nem lenne annyira különös). De további üzleteket is nyélbe ütött: bérbe adta 4 dollárért az elektromos csiszolóját egy napra, 5 dollárért a 4 éves kerékpárját, 150 dollárért az autóját egy hétre és valóságos muzsika volt a fülének az az 50 dollár, amennyiért egy hónapra nélkülözte rég nem használt gitárját. „Szinte a penicillin felfedezésével ér föl az a felfedezés, hogy számomra teljesen idegen emberek hajlandók fizetni nekem olyan dolgokért, amiket már régóta nem is használtam” – így lelkendezik a szerző. És mindez még nem minden. Egy baráti társaság 18 dollárért vette birtokba egy estére a kertben lévő grillsütő helyet, és óránként 3 dollárt fizet a kutyájáért az a hölgy, aki imádja a kutyákat, de a házinénije nem engedi, hogy kutyát tartson.

Egyre több amerikai talál új és új kreatív utakat a nehéz idők túlélésére. Az ötletek persze nem teljesen újak. Jó néhány évvel ezelőtt Hamburgban jártam, ahol a háziaknak nem volt a fürdőszobájában mosógépük, hanem a négyemeletes társasház alagsora volt kiképezve mosókonyhának. S be volt osztva, hogy ki melyik időpontban megy oda mosni. Vagy említhetném a nyugaton elterjedt autó-megosztó klubokat. Az egyik ilyenről a Svájc-ból halottam, ahol több ember alkotott egy megosztó klubot, s használták az autókat szükség szerint, kártyás hozzáféréssel. A különbség az, hogy most egy csomó új internetes vállalkozás adott hatalmas lökést annak, aminek már neve is van: „kollaboratív, azaz együttműködő fogyasztásnak” nevezik. De folytassuk a szerzővel:

„Az egész úgy kezdődött, hogy meghirdettem a lakókocsinkat, s legnagyobb meglepetésemre mindjárt azonnal kaptunk választ bizonyos Rontól vagy Leetől. Gyanús volt ez a kétféle név – a sorozatgyilkosok is többféle nevet használnak –, de telefonbeszélgetésünk során jó benyomást tett rám Ron/Lee. Majd nem sokkal utána jelentkezett egy másik fickó is, és feleségemmel mellette döntöttünk. De nem akartam elküldeni Ron/Leet sem, így felajánlottam neki, hogy egy alacsonyabb bérleti díjért megaludhat a kisházában a felfújható matracon. Elfogadta. Mikor megérkezett, már az ajtóban nyújtotta a kialudt árat. Egy számítógép programozó táborba jött, így mindig csak este láttuk, de akkor mindig rendkívül udvarias, intelligens és kedves volt. Egészen megszerettük a feleségemmel. (...) Egyik nap este fordul a kulcs az ajtózárbán. Megjött Ron/Lee. Leül mellénk és elkezdünk beszélgetni az eltelt napról. Egészen föl van villanyozva az aznap hallottaktól. Ron/Lee – mondanom sem kell – a nyílt forráskódú programozás híve. És egy egészen korai híve, alkalmazója annak a rendszernek, ami egyszer mindenhol elterjed majd, és ez a megosztó társadalom.”

Nyáron még nem jelent meg ez a cikk, de már fiam is részese lett ennek a megosztó társadalomnak. Portugá-

liába készült, de a kinézett program úgy nézett ki, hogy meghiúsul. Más lehetőségek után néztünk hát, s rátaláltunk számos olyan oldalra az interneten, ahol szállásért és étkezésért 5-6 óra munkát kértek cserébe. Így töltött a fiam három hetet Portugáliában. Lisszabonban lakást újíttattak fel egy ausztrál párral együtt, egy vidéki udvarházba pedig megváltóként érkezett, mert a tulajdonosnőnek már nem volt ideje és energiája az egyhektáros, narancs-, olíva-, és szentjánoskenyér-fával borított kertjére. Családtagként kezelték és azóta is leveleznek egymással.

„Mikor lefekszünk, félálomban hallok, amint Ron/Lee csendesen elkezd gitározni a sarokban porosodó gitáromon és énekelni kezd. Szép hangja van. Ez adta az ötletet, hogy miért ne lehetne a gitáromat is meghirdetni? Jelentkezik is nemsokára egy hölgy. Jól keresnek ugyan a férjével, de még mielőtt meglepné a férjét egy drága gitárral, szeretne megbizonyosodni arról, hogy komolyak-e gitározási szándékai? A meghirdetett kocsimért pedig jelentkezik egy hölgy, aki valami művészeti fesztiválra jön néhány napra. Azt mondja, hogy inkább választja a mi öreg Saabunkat – aminek karaktere is van, ahogy ő mondja –, mint a kölcsönzőket, ahol mindig fölszámítanak valami nem várt extra költséget. Otthagynom hát a kocsit a repülőtérre és gondosan elrejttem a slusszkulcsot a keréknél...” – olvasható a cikkben.

Azt mondják, hogy azok az országok teljesítenek jól – különösen ezekben a nehéz időkben –, ahol a társadalom tagjai között van bizalom egymás iránt. Micsoda bizalom van ott – bűnözési statisztikák ide vagy oda –, ahol egy idegennek odaadják a lakáskulcsot vagy otthagyják a kocsit a slusszkulccsal! A hölgy használat után ugyanígy visszadja a kocsit, átutalja a bérleti díjat és küld egy értesítést, hogy köszöni szépen, minden rendben volt.

A cikkíró – akinek sok más „együttműködő fogyasztó” társával együtt tisztos jövedelme van és nem lecsúszott ember –, eddigi bevétele a bérbeadásokból 654,85 dollár. De a mozgalom szószólói szerint nem ez a legfontosabb. A szemmel érzékelhető fogyasztás fél évszázados öröngése után most újra felfedezzük a „ne dobd el” elvet, amit még a csokoládépapírt is megőrző nagyanyaink jellemeznek a leginkább. „Szinte hallok a dédit, amint kiszól a sírból: 'Itt van ez a rengeteg holmi körülöttem fiam, használd föl valamire!’”

De nem csak a tárgyakhoz való viszony helyeződik át a birtoklásról az elérhetőségre, hanem az emberek egymáshoz való viszonya is átrendeződik. Vágyunk az emberi közösségre, új barátokra, ismeretségekre, és arra, hogy ismét aktív állampolgárok lehessünk.

És hogy állunk mi itt Magyarországon? Vajon mennyire jellemző ez: megvettük a plazmatévét svájci frank hitelből, mert a szomszédnak már van és nehogy má' nekünk ne legyen. Majd belegebedünk, mert nemhogy eszi, de egyenesen zabálja az áramot. „A fukar mindenit, mert hülye azért nem vagyok...”

Vagy mégis?

Gyógynövénytár

Ricinus

(*Ricinus communis*)

Mi a népies neve?

Csodafa, csodafű, jónásfája, jónás-kabak, kikojona, kiki, nagysárfű, krisztuskeze, tenyere, krisztuspálma, ötujjú fű, kerti berzseny

Milyen növény?

A kutyatejfélék (Euphorbiaceae) családjába tartozik. A trópusokon örökzöld, hazánkban egynyári növény. Magjából hashajtó készül.

Hogyan gyűjtsük?

A magjának hashajtó olajáért (kasztorolaj, oleum ricini) sok helyen nagy mennyiségben termesztik.

Mi van benne?

A ricinus magvait a bennük található zsíros olaj miatt használják gyógyászati célokra. A zsíros olajat a növény magjából hideg úton préseléssel és vizes mosással, majd szárítással ál-

lítják elő. A magvakban egy rendkívül mérgező anyag is van, a ricin illetve ricinin, de préseléskor a mérgek nem mennek át az olajba.

Mire jó?

A ricinusolajnak erős hashajtó hatása van. Alkattól és mennyiségtől függően 2–4 órán belül biztosan és hevesen hat. Alkalmazása inkább akut, mint krónikus székrekedésnél ajánlott. Külsőleg a korpa eltávolítására, száraz bőrkütesek esetén alkalmazzák.

Érdekesség?

A ricinust ősidők óta termesztik Kelet-Indiában és a trópusokon.

Jó tudni!

A ricinusmagban található ricin nevű fehérje mérgező, leveleit nyersen véletlenül sem szabad megkóstolni! Erős hashajtó hatása miatt egyszeri, alkalmos hashajtásra célszerű alkalmazni. Gyermekeknek és időseknek azonban nem ajánlott, mert nagyfokú folyadékvesztést is okoz a hashajtaszkor.

Hírek

Színházlátogatás

A Tanyapályázat keretében március 25-én a szolnoki Szigligeti Színházban az Imádok férjhez menni című zenés vígjátékot nézték meg a tanyagondnokok, akik csoportképünkön láthatók. Legközelebb április 21-én, Békéscsabán, a Jókai Színházban a Bolha a fülbe című darabot tekintik meg.

Tizenkét segítő

A Tanyasegítő képzés zárására április 6-án kerül sor Kecskeméten. A következőkben tizenkét településen csatlakozik a tanyagondnok munkájához végzett segítő.

Zárul az alapképzés

Március 27-én 18 falu- és tanyagondnok alapképzése zárul vizsgával Kecskeméten. Kilencen az Alföldről, nyolcan Baranya megyéből vettek részt a képzésen.

Falugondnoki alapképzés indul

térsgünkben 2012. május 14-én hétfőn a Lakiteleki Népfőiskolán. A 260 órás (180 óra elmélet / bentlakásos/, 80 óra gyakorlat) tanfolyam négy és fél hete bentlakásos (általában havonta egy hét), melyet helyi és megyei gyakorlat, valamint szupervízió egészít ki.

DUNA-TISZA KÖZI FALUGONDNOKI HÍRLEVÉL

Kiadja:

a **Falugondnokok**

Duna-Tisza Közi Egyesülete

e-mail: info@falugondnoksag.hu

honlap: www.falugondnoksag.hu

iroda: 6000 Kecskemét, Ipoly u. 1/A

Telefonszám:

06-76/507-543

Fax: 06-76/507-544

Szerkeszti:

Borzák Tibor, Csörszné Zelenák Katalin

Sümejiné Ország Edit, Moiskó Csilla,

Tördelő: **Almási László**

Rajz: **Vida Ágnes**

Engedélyszám: 2.9/776-1/2006

Nyomda: Print 2000, Kecskemét

Megjelent a

támogatásával.